

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi:

№ 60230600-2.02

2021-yil " " "

"TASDIQLAYMAN"

SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2021-yil " " "

**"MUALLIFLIK HUQUQI"
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	230000 - Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60230600 – Noshirlik ishi

prof. A.Soleyev

Fan/modul kodi <i>MHT4003</i>		O'quv yili 2022-2023	Semestr 3	ECTS – Kreditlar 5	
Fan/modul turi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
	"Mualliflik huquqi"		75	75	150
2.	I. Fanning mazmuni "Mualliflik huquqi" fani bo'yicha tuzilgan dastur bakalavr talabalarining yetuk filolog sifatida shakllanishi uchun zarur bo'lgan tasavvurlar, bilimlar va ko'nikmalarga mo'ljallab tuzilgan. Yuksak malakali filolog bo'lish uchun noshirlik sohasida mualliflik huquqi va uning normativ hujjatlari haqida ma'lumotga ega bo'lishlikka asoslaniladi. Fanning maqsadi-talabalarda noshirlik faoliyatida mualliflik huquqlarining o'ziga xos talablari bo'yicha bilim, malaka va ko'nikma hosil qilish, ularni milliy istiqlol g'oyasi ruhida tarbiyalash hamda kelajakda ilmiy faoliyat bilan shug'ullanishlari uchun zamin hozirlash. Fanning vazifalari talabalarni ta'limning subyektiga aylantirish yo'llari, ularni faollashtirish usullarini o'rgatish; noshirlik sohasiga oid yangi qarorlar va sohaga oid darsliklar mazmuni bilan tanishtirish tahlil qila oldirishdan iboratdir. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Nashriyot tashkil etish jarayoni haqida ma'lumot. Nashriyot ishini yuritishda normativ hujjatlarning yuritilishi va uni tashkil etish talablari. 2-mavzu. Nashriyot ishida mualliflik huquqi Nashriyot ishida muallif murojaati va uni muharrir bilan aloqasi. Muharrir ko'rigi va muallif munosabati. 3-mavzu. Nashriyotda mualliflik va turdosh huquqlar. Nashriyotda mualliflik huquqlari va turdosh huquqlarning o'zaro munosabati va ulaning ish jarayonidagi hujjatlari bilan tanishtirish.				

4-mavzu: Noshirlikda bosmaxona va bosma jixozlar.

Noshirlik faoliyatini tashkil etishda chop etish qurilmalari va texnik jixozlarning ta'minlanganligi haqida.

5-mavzu. Tahririyat bo'limi faoliyati haqida tushuncha

Bosmaxonaning tahririyat bo'limi va uning muharrirlik faoliyatini tushuntirish.

6-mavzu. Muharrir va musahhih faoliyati va ularning vazifalari.

Muharrirning ko'rigi va musahhihning faoliyatini tushuntirish. Ularning umumiy va xususiy faoliyatini tahlil etish.

7-mavzu. Kitobni chop etishga tayyorlash.

Muallif taqdim etgan ilmiy, ijodiy ishni kitob talablariga moslash va uni chop etish jarayoni.

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:
“Mualliflik huquqi” fani bo'yicha tavsiya etiladigan amaliy mashg'ulot mavzulari

T/r	Mavzu nomi	Soat
1.	Noshirlik va uning nashr rejasi	2
2.	Nashriyot ishi faoliyatida muallifning murojaati	2
3.	Mualliflik va turdosh huquqlarning o'zaro aloqasi	2
4.	Kitobni chop etishga tayyorlash jarayoni	2
5.	Muharrir ko'rigining o'tkazilishi va maqsadi	2
6.	Nashriyotda DRIF olish va uni tashkillashtirish	2
7.	Musahhih va texnik muharrir faoliyatini tashkillashtirish	2
8.	Kitob dizayni va uni taxlash	2
9.	Muallif, homiylik va o'z hisobidan chop etishdagi jarayonning tashkillashtirilishi	2
10.	Mualliflikning normativ hujatlari	2
Jami		20

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar **“Mualliflik huquqi”** fani mavzularini o'rganish va ularni o'zlashtirishlari ko'zda tutiladi. Amaliy mashg'ulotlar talabalarda badiiy tahlil, ilmiy-nazariy muqoyasa, badiiy asarga problematik yondashuv malakasini shallantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ilmiy tadqiqotlar olib borish, tarixiy davrlar mohiyati, poetic o'ziga xosligini anglashda amaliy-nazariy asos bo'lib xizmat qiladi. Amaliy mashg'ulotlarda

talabalar jahon adabiyoti muammolari to'g'risida amaliy ko'nikma va malaka hosil qiladilar.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

“Mualliflik huquqi” fanidan mustaqil ish majmuasi fanning barcha mavzularini qamrab olgan va quyidagi 12 ta katta mavzu ko'rinishida shakllantirilgan.

T/r	MUSTAQIL TA'LIM UCHUN TAVSIYA ETILADIGAN MAVZULAR	Soat
-----	--	------

1	Nashriyot ishida mualliflik huquqi	2
2	Mualliflik va turdosh huquqlarning o'zaro aloqasi	2
3	Kitobni chop etishga tayyorlash jarayoni	2
4	Muharrir ko'rigining o'tkazilishi va maqsadi	2
5	Nashriyotda DRIF olish va uni tashkillashtirish	2
6	Musahhih va texnik muharrir faoliyatini tashkillashtirish	2
7	Kitob dizyni va uni taxlash	4
8	Muallif, homiylik va o'z hisobidan chop etishdagi jarayonning tashkillashtirilishi	4
9	Mualliflikning normativ hujatlari	2
10	Muharrir va musahhih faoliyati va ularning vazifalari	4
11	Tahririyat bo'limi faoliyati haqida tushuncha	2
12	Noshirlikda bosmaxona va bosma jixozlar	2
Jami		30

3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

Fanning tushuncha kategoriyalari tizimi va metodologiyasini bilish, bilimlarning asosiy yo'nalishlarini ma'naviy-ma'rifiy tahlil qilish;

- talabalar gloss, kon`ektura va interpolyatsiyaga oid Sharq va G'arbdagi ilmiy qarashlar, kitob, saxifa va kiritma matnlarning xos xususiyatlari, gloss, kon`ektura va interpolyatsiyaga oid Sharq va G'arbdagi ilmiy qarashlar xususida ma'lumotga ega bo'lish;

- hermenevtika va talqinlarning matn mukammalligini ta'minlashdagi o'rnini tushuntirish. Tushuntirish ilmining matn mukammalligini ta'minlashdagi o'rnini haqida bilimlar bazasiga ega bo'lish;

	- kitob chop etish va ularning muammolari; - bosmaxona, nashr, nashr reja, ruxsatnoma faoliyati; - nashr etish jarayonidagi kasbiy malaka va normativ xujjatlarni tashkillashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • tarqatma materiallar; • ko'rgazmali qurollar; • Kompyuter; • Internet yangiliklari; • muammoli ta'lim; • qiyosiy tahlil.
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	I. Asosiy adabiyotlar 1. Комаров Е.И. Эффективное издательство. Менеджмент и маркетинг в издательской деятельности. Учебное пособие. – Москва. 2000. 2. Тоҳиров З.Т. Ижодий лабалаторияси. Ўқув қўлланма. – Т.: Фан ва технологиялар маркази. 2013. 66 – бет. 3. Тоҳиров З.Т. Нашр жараёни асосий боскичлари. Дарслик. Т.: Тафаккур - Бўстон. 2015. 272 – бет. 4. Ленский Б.В. Книгоиздательская система современной России. – М., 2001. 5. Свешникова И.К. Технология редакционно – издательского дела. Учебное пособие для специальности Издательское дело и редактирование“ –М., 1995 II. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон Демократик давлатини биргаликда барпо этамиз. Т.: Ўзбекистон, 2016. 29 - бет. 2. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизнинг мард ва олижаноб халкимиз билан бирга кураимиз. Т.: Ўзбекистон, 2017. - 485. 12. 3. “Ноширлик фаолияти тўғрисида”ги Ўзбекистон республикаси Қонуни.

	Internet va Ziyonet saytlari 1. http://www.redaktoram.ru/izdat_books.php 2. http://read.virnk.ru/g/GRACHEV/index.htm 3. http://www.krugosvet.ru
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2021 -yil -avgustdagi 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: I.Sulaymonov SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasida dotsenti, filologiya fanlari doktori H.Aslanova – SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasida o'qituvchisi (PhD)
9.	Taqrizchilar: A.A.Razzoqov – SamDU, mumtoz adabiyot tarixi kafedrasida o'qituvchisi (PhD) (ichki) Sh.Hasanov – SamDU professori, filologiya fanlari doktori (tashqi)